

силу опозиція повернути нинішній “курс” держави на інший, саме по-справжньому демократичний шлях, коли слова “демократія”, “реформи”, “добробут”, “історична правда”, “соціально й національна справедливість” і т. д. матимуть не символічний, а справжній зміст? Хто це має зробити? Нинішня влада? Сумнівно. І зрозуміло чому. Опозиція? Вона в стані це зробити. За однієї умови – повної підтримки народу, задля якого має жити і працювати кожний політик, мимо своїх орієнтацій і партійних зобов’язань. На жаль, зміст цього “публіцистичного побажання” в практичній діяльності сучасних українських політиків або поринає, як вода в пісок, у їхні “інтереси”, або повністю знекровлюється злочасним московським синдромом, або глухне у пасивності як науково-творчої інтелігенції, зайнятій виключно своїми професійними справами, так і широкого загалу, збайдужілого від своєї соціально невлаштованості, хоча демагогію правлячих “верхів” про їх “досягнення” з обуренням та іронією, на яку ще здатний, відкидає.

20 жовтня 2002 р.

Газета “За вільну Україну”, 2002, № 119, 29 жовтня.

УКРАЇНЦІ, ВІДЧУЙТЕ СВОЮ СИЛУ І ПРАВДУ!

На початку ХХ століття, коли утворилася Українська Народна Республіка, ми втримали б свою державу, коли б не інвазія Росії, яка, застосовуючи терор і запускаючи брехливу пропаганду, використала несвідомий елемент і внаслідок цих махінацій окупувала Україну. В цьому простому, може, й трохи спрощеному твердженні все ж криється та правда, якої ми сьогодні не маємо права забувати. Північний сусід впродовж усього свого існування ніколи не був приятелем нашої державності. І щоб вона не реалізувалася, він запускав у хід сумнівні теорії. Одна з них про спільну слов’янську “колиску”, але в цій “слов’янщині” він бачив насамперед себе і ще два “братні” народи – українців та білорусів, і нібито інших слов’ян у світі вже й немає. Щоправда, про них вони згадували, коли йшлося про розширення політичних і військових впливів на Західну Європу, і таким чином північні “слов’яни”, що

походять від фінських племен та мордві, від цієї суміші з русичами-українцями, ставали братами “до гроба”, скажімо, болгар. А це, в свою чергу, сприяло оболванюванню тих же болгар – потрібен був великий історичний досвід, щоб і ця полуда спала з очей. Російсько-імперський панславізм донині живучий. Ми повинні глибоко усвідомлювати, що відродження російської імперії *неможливе* без України. Це глибоко запало в душу усіх обрусителів і “єдинонеделімщиків” як у Росії, так і в Україні, де вони, виконуючи функції п’ятої колони, ведуть шалену пропаганду проти нашої державности, навіть, тим більше, використовують високу трибуну Верховної Ради України і депутатський мандат, який ніяк не перешкоджає їм паплюжити державу вздовж і впоперек. Більше того, закликати до її повалення.

Парадокс у тому, що найвищі державні інстанції, які покликані берегти державу, глухі та сліпі і ніяк не реагують на ці сплановані й систематичні виступи проти України. Йдеться про Конституційний суд, який, як і в будь-якій демократичній державі, мав би позбавити мандатів цих горе-депутатів, ненависників українства та України, які тільки й мріють про “сляяніє” України з Росією. Але, де там, безсоромність і цинізм Конституційного суду безмежні, що й сам засвідчив, поновивши в юридичних правах т. зв. “українських” комуністів, спадкоємців КПРС, ганебної своїми кривавими злочинами проти українського та інших народів, які мали нещастя потрапити під чобіт Російської імперії. “Українським” комуністам все це “до лампочки” – вони продовжуватимуть діяти проти держави, бо це входить у їхні програмні завдання. Невже чільні керівники Конституційного суду гадають, що (не кажемо про закордонні юридичні інстанції, які, сподіємось, рано чи пізно, а таки дадуть належну оцінку цим вельми “демократичним” рішенням суду) ми, українці, сліпі й не бачимо, кудою “тягнуть” панове з Конституційного суду? Невже й інші державні інстанції, в тому числі й гарант нашої держави, гадають, що ми справді сліпі і не бачимо, кудою вони “тягнуть”? Та й різка зміна політичного “вектора” із західного на північно-східний красномовно говорить про справжні прагнення всієї державної верхівки. І наслідки цієї ущербної, без перебільшення – шкідливої для держави політики вже ми побачили. Одним з наслідків є нафтовий транзит з Росії в Польщу в обхід України. Панове-”державники”, підрахуйте втрати

України від цієї політики? І можемо уявити, як потиратимуть руки антидержавники, в т.ч. й т.зв. “українські” комуністи...

Парадокс ще й у тому, що найвища посадова особа, яка покликана Конституцією України захищати національно-державні інтереси, може собі дозволити бовкнути про другу державну мову і тут же порушити одну із статей Конституції. Може, й нема в тому нічого дивного, бо послухайте, як (тут не враховуються нелітературні вислови) він говорить – і все стане зрозумілим кожному українцеві, якому дорогі і мова, і культура, і все те, чим живе душа жива, прагнучи найповнішої реалізації культурно-духовних устремлінь. І той же таки президент викреслив одну з вимог до кандидата в депутати – знання української мови. А пригадаймо терміни, які встановлювалися для державних чиновників щодо вивчення державної мови. Всі ці терміни давно пройшли, вже й про них забули, а чиновницька братія так і чеше на “общепанятном”. Подібні факти можна перераховувати без кінця. Українці знають, дуже добре усвідомлюють, що звуження сфери функціонування української мови (йдеться про державні установи), до того ж помітне зменшення українських шкіл за час президентства Леоніда Даниловича є ні більше, ні менше – вживемо “делікатне” слово – згортанням української державності. Все це справді сприяє отому нахабному “сліянію”! Аж не віриться, невже ви, пане Президенте, хочете цього “сліянія”?

У цій атмосфері, яку можна назвати капітулянтством, логічно звучить політично вельми характерна фраза, що, мовляв, уже закінчилася епоха Івана Мазепи, а наступила доба Богдана Хмельницького. Українці, чи ще потрібні якісь пояснення? Чи потрібно уточнювати, хто стоїть за кермом держави?

Отож, неухильно прямуємо до другого Переяслава. Коли ми добре знаємо, що дав Україні перший Переяслав, то не треба великого розуму, щоб передбачити, що принесе “закінчення” прагнень до незалежності, що всього лиш двома словами можна охарактеризувати як “доба Мазепи”. Це для тих панів, т.зв. “державників”, бо вони, мовляв, “при ділі”, вже закінчилося державотворення, вже вичерпалися пориви типу Мазепи, до речі, одвічного ворога Москви, і вже, мовляв, слід, згідно з північно-східним “вектором”, прямувати до “братніх” обіймів.

Та про всій цій не вельми шляхетній поставі т.зв. “державників” є благородна річ: вони, “державники”, не тільки діють (хоча їхні дії,

як правило, непрозорі, в переважній більшості широкому загалу невідомі), але й говорять, тобто публічно виявляють свої прагнення, і тим самим ми знаємо, хто є хто. А це вже немаловажна річ для нас, коли наступить момент рішучих дій, наприклад, на виборах. Там уже чітко постане дилема – Мазепи шлях чи накинена чужа альтернатива преганебного “сліянія”. А ще – чи за корупцію будемо голосувати, тобто за тих, хто її створив і плаває в ній, як щука у воді, чи за тих, хто проти неї, хто хоче не міфічно-паперових, а *реальних* змін, за тих, хто *здатний* ці зміни здійснити без поступок у святая святих – нашою державністю, без “сліяній” на угоду адептів міфічного “братства слов’ян”.

Куди вже далі “сліватися”, коли телепередачі переповнені російщиною, таки чужою, нерідною і за “оформленням”, і за ідейними засадами. Куди далі розвивати “братні” стосунки, коли на ринку засилля російської книжки є свідченням *реальної* політики держави щодо українського книговидання, затиснутого в державні лещата потрійними податками. Куди далі прямувати, коли нахабний імпершовінізм (ментальність орди, за висловом українського письменника) настійливо диктує свою волю. А фактично це диктат меншості, нахабної і одверто цинічної, поблажливій більшості. І це ми, українці, теж мусимо пам’ятати, щоб вистояти в цій т.зв. боротьбі культур, яка вже в часи Миколи Хвильового набувала обертів і сьогодні дійшла до протистояння насамперед у свідомості населення. І якщо – в окремих випадках – це протистояння відсутнє, то це ніяк не говорить, що проблему знято, це скоріше вказує на присутність свідомості, для якої “всьо рівно”, аби тільки була дешева ковбаса і... мир. Пригляньтесь до цього воістину унікального поєднання – ковбаси і миру. Невже тут щось незрозуміле?

Головна маса населення, загнана в злидні, змушена свої фізичні та інтелектуальні зусилля спрямувати на виживання. Нагадаємо вам, сучасні панове-”державники”, що саме з цієї причини колосальна еміграція в чужі країни в пошуках заробітків. Не кажемо вже про моральне приниження там, за кордоном, громадян України, про дискримінацію, порівняно з тамтешніми працівниками, щодо нерівної оплати. Про торгівлю живим товаром. Та разом з тим треба нагадати “державникам”, що й тут, в Україні, людина працююча почувається недобре, морально приниженою через ті ганебно низькі заробітки, що за них годі вижити і які ви, горе-”державники”, виділили працюючому людові. Причому

цинічно визначили на Верховній Раді межю бідности – щось понад 300 грн, в той час коли *реальні* заробітки головної маси працюючих далеко не сягають цього рівня! Та пани-”державники” не дуже собі завертають тим голови, бо якби було інакше, то давно були б прийняті закони, що відкрили б дорогу для економічного розквіту, для розвитку середнього бізнесу, та й податковий прес був би переглянутий... Та й, може, з корупцією, яка набула глобального характеру, пронизавши, як ракова пухлина, майже всі державні структури, щось змінилося б... У цьому хаосі тим панам добре, та й офшорні зони ще існують, можна перекачувати туди “тіньові” капітали. Якось з наближенням виборів про все це забувають. Може, надіються, що ми, українці, забудемо...

Не надійтесь – не забудемо! Та й ще дуже добре усвідомлюємо, звідки йде загроза нашій державності. Не тільки від чужинців, що простягають загребущі руки для “братніх” об’ємів, які дуже й дуже боляче нас обіймали впродовж окупації України північними “слов’янами”. Не забули масових розстрілів, вивозів, голодоморів, нищення інтелектуального цвіту української нації. Не забули “дипломатичних” підступів, які донині продовжуються, обгорнуті в блискучу позлітку, як цукерка, про “дружню” допомогу, про “єдність інформаційного простору”, про т.зв. співробітництво, насамперед вигідне метрополії, яка твориться на наших очах, але якій бракує ще “третього” – України. Не забули злочинів, за які винуватець їх Росія навіть не пробачилася, а не то щоб виплачувати компенсацію, як це робить Німеччина, і творить миловидну усмішечку, ніби нічого не сталося. Сталося! Ми, українці, не такі, як були десять років тому. Ми стали мудріші, обережніші, не довірливіші – навіть до власних сановників у найвищих ешелонах влади (про місцеву дрібноту й годі мовити, хоча й вона не пасе задніх, щоб “набутися” при владі), які запобігливі перед північним сусідом. І це ми бачимо, не сліпі і не німі, щоб мовчати. Хоч і пробує нам закрити рота наша найрідніша влада то батогом, то пряником...

Отож, не тільки від сусідів ідуть небезпеки нашій державности, а таки від наших, рідних панів-“державників”, для яких власні шкурні інтереси дорожчі від державних. І коли б це було інакше, то давно на лаві підсудних мали б сидіти суперзлюдії, а так вони ходять “в депутатах”, займають високі чиновницькі посади, що полегшує їм доступ до корисливих махінацій, збирають, сказати б, урожай з наших природних надр, з усього, що дає наша родюча благодісна

земля-матінка, а ще з кожного платника податків за принципом “по нитці з громади – бідному сорочка”. А той “бідний” на суперіномарках роз’їжджає – повірте, ми, українці, не проти того, щоб усі були достатньо багаті, аби придбали собі оті суперіномарки, а так ота цяця лише для тих “нових”, даруйте на слові, українців, хоч, мабуть, у них того українства, як кіт наплакав, бо безнаціональний паспорт у цій ситуації – Микола Хвильовий, сказав би, пікантній – ще нічого не значить.

А колупни глибше, то й побачиш, що реальну владу вершить старий добре знайомий номенклатурник, тільки він нині переодягнувся у “національні” шати і для годиться засвоїв сучасну “патріотичну” фразу – це в найкращому випадку, а в гіршому – увібрав у плоть і кров старі “правила гри”. І ось сидить такий чиновничок, наприклад, у Миргородському соцбезі (вибачте за отой покруч, придуманий кимсь раніше) і до советського політв’язня пащекує, мовляв, йому не належаться ніякі пільги, бо вони, бачите, стосуються лише жертв фашизму. І ось така Миргородська соцбезівська вотчина виростає в загальноукраїнську, бо такі “правила гри” встановила стара номенклатура в усій Україні. І якщо наразі нібито нема ради на ті “правила”, то це вже говорить про хронічну хворобу влади, вилікувати від якої може тільки наша, українська рішучість.

Ми, українці, усвідомлюємо цю небезпеку і чим глибше і гостріше її відчуємо, тим більше гарантій якраз її уникнути і не повторити власних помилок, коли обирали вельми “патріотичних” базік і шкурників.

Пізнаймо свою правду, не прикрашену “красивими” фразами, а оголену в своїй суті. А правда в тому, що Україна – для українців, незалежно від думки і прагнень отих чиновників від найнижчого до найвищого щаблів державної драбини, від меншости, яка з’явилася в Україні як наслідок колонізації її Російською імперією і яка нині прагне накинути свою волю і свої “правила гри” абсолютній більшості, від того ж таки малороса, який наразі не здатний або не хоче з вини власного духовного лінивства пізнати себе і свою правду. Пізнати свою правду – значить докорінно змінити життя, привівши його у відповідність до наших можливостей і прагнень. І як же інакше реалізувати національну ідею без повноправного і безумовного утвердження українця за державним кермом, *власне українця* за мисленням і вчинками, за психологією

і вірою, за своїм духовним, у т.ч. й моральним, змістом? Без цього, підкреслимо, всілякі розмови про національну, демократичну, правову, християнську і т.д. і т. ін. державу є пустою балачкою, розрахованою хіба на політичну дезорієнтацію українського загалу, на підміну суті заміном у формі дубля, отже, несправжності, імітації, якою б вона не була замаскованою. Без “ідеї покликання”, за висловом відомого теоретика нації Л.Рибета, немислима така реалізація, як і неможливе утвердження національної держави в будь-якому закутку нашої планети. І Україна в цьому не становить винятку. Власне, в ній дуже гостро виявилися суперечності між дублем і справжнім, загнаним у глухий кут, між цинічною імітацією державотворення і державнотворчими процесами в самому суспільстві, які з боєм і боєм, переважно нерівним, пробивають собі дорогу крізь штучно створювані перешкоди з боку старих і нових номенклатурників, симбіоз яких вельми живучий у створеному ними правовому хаосі і безправстві, корупції та морально-духовному занепаді.

Але не безсилля, розчарування і розгублення приведуть до згаданих змін, а відчуття сили, яка немислима без взаєморозуміння і *однотимства*, також і відчуття того, що ти не сам на дорозі до необхідних змін. Пригадаймо: тоталітарна система все робила для того, щоб роз’єднати суспільство, порізати його, глобально вселивши в нього страх і недовіра один до одного. І все ж їй не вдалося втримати суспільні процеси в цих вузьких і ганебних лещатах – вони вибухнули непокорою, такими відцентровими рухами, що їх уже ніщо не стримало: ні мережа донощництва, ні підступність та жорстокість спецслужб, ні, врешті-решт, військова потуга, ні навіть комуністична афера із т.зв. ГКЧП. Почуття свободи сильніше від страху і навіть усвідомлення нічим не зрівнянної ціни власного життя. Власне, тут, у цих моральних, етичних засадах, заховані підвалини суспільного поступу. Саме тут дуже тонко переплітаються морально-етичні та політичні “параметри” нашої діяльності в усіх сферах національного життя. І тут криються критерії вчинків усіх без винятку посадових осіб, чиновників державного апарату, усіх “вибраних” і обраних. Все це зрозумілі речі, і нічого таємного немає під сонцем, щоб з часом не стало явним.

Трохи перефразовуючи цю біблійну істину, ми, набуваючи сили, власне, від подібних думок, від глобального погляду на “стан справ”, здається, починаємо усвідомлювати, що від нас, не пасивних

статистів, а активних громадян, залежить дуже багато, якщо взагалі не все, бо інакше треба було б перекреслити значення нації в державотворенні. Адже ми ступили на дорогу, яка веде до храму, а храм цей – інше, краще, ніж досі, життя. На щастя, альтернативи цьому не було й немає. Злидні, бідність, приниження, відчуття незадоволення і непевности за майбутнє, панування правової несправедливости в багатьох соціальних і національних аспектах сучасного життя, приховане і явне злодійство в колосальних масштабах, у що ввергли нас “мудрі” політики й виконавська чиновницька братія, – це антитеза людяности й гуманізму, демократії і справжньому, а не паперово-декларативному, суспільному поступові. Без цієї нечисті – наше майбутнє.

Січень 2002 р.

Газета “За вільну Україну”, 2002, № 9, 29 січня.

“НЕ СЛУЖИ ДВОМ БОГАМ”

10 років Української держави. Тієї – малоукраїнської, якоїсь інтернаціональної з штучним зліпком – політичною нацією, де корінна нація – невідомо що і де, бо всі, мовляв, українці. Отож одні “українці” шалено вимагають ще однієї державної мови – російської, ще інші “українці” галасують про “права людини” з чисто сахарівським душком безнаціональности, а треті “українці” палають ненавистю до Української держави, чимшвидше прагнуть її ліквідувати і створити стару “добру” імперію зла, де і ковбаса була нібито дешева, і нібито були “права людини”, і нібито соціалізм “з людським обличчям”. Четверті “українці” – їм просто “наплевать” на якусь державу, вони самі собі і для себе будують державу – власний т.зв. бізнес, маючи одноденні рахунки в офшорних зонах і наживаючись на всеукраїнському хаосі. П’яті “українці”, ті, що при владі, співають “алилуя”, бо вже настали “щастя” і “добробут”, ось тільки треба застосувати “чесні технології” (це вони говорять про чесність!), щоб гамузом виграти вибори 2002. І вся ця алилуйна вакханалія розрахована на легковірних. В урочистих “ювілейних” виступах (наприклад,